

NOVA DOBA

Leto XXIII.

Celje, petek 10. januarja 1941

Štev. 2.

Naše skrbi

»Riječ«, ki izhaja v Slavonskem Brodu, je objavila v številki, ki je izšla za pravoslavni božič, članek izpod peresa Nikole D. Krsmanovića. Iz tega tehtnega članka posnemamo:

Duhovi so se nekoliko pomirili, strankarstvo je potisnjeno v drugo vrsto, glavna skrb vseh pozitivnih sil v narodu pa je posvečena zunanji politiki. Zunanja politika je alfa in omega vsega dogajanja!

Obstojijo stranke, obstojijo organizacije, stranke imajo svoje pristaše, vse je tu, toda glavno zanimanje naroda velja velikim in odločilnim dogodkom na svetu.

Ves narod spremlja z neverjetno pozornostjo veliki svetovni konflikt. Vsi brez razlike, tudi naši kmetje, budno spremljajo in se ob vsaki priliki zanimajo za položaj na bojiščih. Čitajo vojna poročila ter izrekajo svojo sodbo in svoje prognoze, kakšen bi utegnil biti konec tega velikega pokolja narodov. Glavno stremenje našega naroda je, da se obvaruje vojnih strahot, lakote, pomanjkanja in drugih težkih posledic vojne.

Ali bo to mogoče ali ne, bo pokazala najbližja bodočnost.

Jugoslavija stoji izven vojne. Vlada vodi previdno zunanjo politiko ter skuša vzdrževati dobre odnose s sosednimi državami in tudi z drugimi velesilami na svetu.

Mi žrtvujemo mnogo v korist miru, bombardirana so bila štiri naša obmejna mesta, ubitih in pohabljenih je bilo nedolžno prebivalstvo, njegovo imetje pa je bilo razrušeno.

Drugi so že kršili nevtralnost našega državnega ozemlja. Mi nismo nikogar napadli, od nikogar nismo ničesar zahtevali, ne zato, ker nimamo ničesar zahtevati, temveč da se ohrani mir v tem delu Evrope.

Mi ne želimo miru za vsako ceno — ne maramo miru, v katerem bi hlapčevali!

Suženjstva smo se osvobodili in vsakdo, ki misli, da bi naš narod hotel ali mogel komur koli hlapčevati — računa napačno. Visoka zavest, velik smisel in občutek za svobodo nam daje moč, da trdno verujemo, da bi bil vsak poskus uničenja naše neodvisnosti in svobode najhlabreje odbit.

Malodušneže, defetiste in celo izdajalce najdemo povsod in tudi pri nas, toda oni ne pomenijo nič proti ogromni večini naroda, ki ljubi to državo in bo za njo žrtvoval vse.

Še živijo generacije, ki so preživele svetovno vojno. Skoraj vsi glavni činitelji iz pretekle vojne, državniki, vojskovodje, so napisali svoje spomine. Tu so zbrane velike izkušnje. Kaže pa, da vse to nič ne zaleže.

Svet drvi v vojno, narodi morda na povelje ravno istih spet streljajo drug na drugega. Po svetu vlada ropanje in plenjenje, rušijo se tuje strehe nad glavno — vse se ponavlja še enkrat, še groznejše in strašnejše.

Danes prijatelji, jutri sovražniki. Nikjer na svetu ni sigurnosti — danes zmagovalci, jutri premaganci.

Kako dolgo bo trajalo to bolno, nezdravo stanje, kdaj bodo po svetu zavladali razum, dobra volja in mir med ljudmi, kdaj bodo ljudje končno postali ljudje?

Z vseh strani poudarjajo, da bo nastal po tej vojni na svetu nov red, ki bo zagotovil narodom trajen mir, ki ga ne bo mogel nihče kaliti.

Novi red in mir mora biti pravičen, ni ga mogoče zgraditi na sili in nadoblasti, temveč samo na svobodni in do celna enakopravni skupnosti vseh narodov. V tem novem redu mora biti priznana in zagotovljena pravica vsakega človeka do življenja in dela in pravica vsakega naroda do kulturne in politične svobode. Če bodo delali drugače, ne bo miru.

Pravičen konec vojne je želja vseh narodov dobre volje.

Ogromno oboroževanje USA

Dva velika govora predsednika Roosevelta — 600 milijard dolarjev za vojne izdatke Združenih držav — Angleži zavzeli Bardijo in obkolili Tobruk — Prodiranje grške vojske v Albaniji — Sovjetska Rusija in Bolgarija — Prodiranje Siamcev v Indokino

Predsednik Združenih držav Roosevelt je začel v ponedeljek 6. t. m. z velikim govorom zasedanje ameriškega kongresa. Poudaril je, da niso bile Združene države nikdar tako resno ogrožene od zunaj, kakor v tem trenutku. Nikdar se v zgodovini ni zgodilo, da bi en sam narod stremel za obvladanjem vsega sveta. Mir iz leta 1919, je bil mnogo manj nepravičen, kakor bi bil novi red, ki ga snujejo nekatere države. Ne more biti miru, če je v nevarnosti svoboda. Združene države morajo v čim večji meri povečati domačo obrambo in svojo obvezo za popolno podporo vsem onim narodom, ki se borijo proti napadalcem v raznih delih sveta in s tem preprečujejo, da bi se vojna razširila na Ameriko. Združene države se morajo tudi obvezati, da ne bodo nikdar dopustile, da bi ameriški narod pristal na mir, ki bi ga narekovali napadalci. Za izvajanje tega programa je potrebno povečanje gradbenega načrta za vojno mornarico in potrebni so tudi novi denarni zneski za izdelovanje municije in vojnega materiala. Roosevelt je zaključil svoj izredno pomembni govor z besedami: Naša moč je v našem edinstvu. To edinstvo že samo po sebi jamči za našo zmago.

Predsednik Roosevelt je v sredo 8. t. m. predložil kongresu predlog državnega

proračuna za l. 1941-42. Proračunski predlog izkazuje 17.485 milijonov dolarjev (okrog 960 milijard dinarjev) izdatkov, 29% več kot v sedanjem proračunskem letu. Od celokupnih izdatkov odpade 10.811 milijonov (okrog 600 milijard dinarjev) ali 62% na izdatke vojne obrambe. Vojni izdatki so nasproti vojnim izdatkom v sedanjem proračunskem letu povečani za 67%, v prihodnjih treh letih pa bodo znašali skupno 28.480 milijonov dolarjev, t. j. nad 1.500 milijard dinarjev ali 100 naših državnih proračunov. Ob utemeljitvi novega proračuna je imel predsednik Roosevelt nov velik govor, v katerem je podčrtal potrebo čim večje oborožitve Združenih držav in polne pomoči narodom, ki se branijo pred napadi in pred tem, da bi jim bila oblika vladavine vsiljena. Ko bo tej vojni sledil mir, je zaključil Roosevelt, upam, da bo to mir dobrega prijateljstva med sosednimi narodi. Tedaj bo morda tudi postala mogoča popolna razorožitev. Samo v takem svetu dobrega sosodstva bo mogoče vzpostaviti tudi gospodarsko ustaljenost. Zakonski načrt o posoditvi ladij, topov in drugega vojnega materiala Angliji, Grčiji in Kitajski je bil danes predložen kongresu.

Angleške čete so v nedeljo po strahovitem obstreljevanju zavzele Bardijo, iz-

redno močno italijansko trdnjavo v Libiji, ujele štiri italijanske generale in okrog 30.000 italijanskih vojakov ter zajele ogromne zaloge živil in vojnih potrebščin. Število italijanskih ujetnikov se je od začetka angleške ofenzive v Zapadni puščavi povečalo na 70.000. Angleška vojska, v kateri se borijo tudi francoske svobodne čete, nadaljuje ofenzivo in je že obkolila tudi 100 km od Bardije oddaljeno veliko italijansko trdnjavo Tobruk. Angleški listi poročajo, da se v Abesiniji in Libiji širi uporniško gibanje domačega prebivalstva proti Italijanom.

V Albaniji se kljub odporu italijanskih čet in slabemu vremenu polagoma nadaljuje prodiranje grške vojske, ki jo močno podpirata angleško letalstvo in angleška mornarica.

Akcije nemškega letalstva nad Anglijo in angleškega nad Nemčijo so v zadnjih dneh nekoliko popustile zaradi neugodnega vremena.

Bolgarski ministrski predsednik Filov je pred dnevi odpotoval iz Sofije v Nemčijo. V zvezi z njegovim potovanjem so se raznesle vesti, da se bo Bolgarija priključila berlinskemu trojnemu paktu. Po povratku Filova v Sofijo pa so te vesti demantirali. Vse kaže, da Sovjetska Rusija ne želi, da bi se Bolgarija priključila berlinskemu paktu, in da vztraja na svojem stališču, da se naj Balkan ne zaplete v vojno.

Siamske čete so vdrle v francosko Indokino in se francoske čete umikajo v notranjost dežele na pripravljeno obrambno črto.

Podražitev

električnega toka v Celju

Neutemeljen ukrep mestne elektrarne

Celje, 10. januarja.

Celjska mestna elektrarna je obvestila svoje odjemalce, da je s 1. januarjem 1941 povišala tarifo za porabo električne energije (zadevno obvestilo elektrarne pravi dobesedno: »povišati tarifo električne energije«) tako da znaša sedaj cena (skupno z dajatvami) za razsvetljavo 6 din, za reklamo (stopnjevalno) 5.20 do 3.20 din ter za banke in posojilnice 8 din za kilovatno uro itd. Ker je elektrarna občinsko podjetje, bi morali tak sklep storiti na javni seji mestnega sveta, kar se pa ni zgodilo. Elektrarna utemeljuje svoj sklep s tem, da je bila prisiljena povišati ceno za porabo električne energije zaradi ogromnega porasta cen za material ter velikega zvišanja osebnih in drugih izdatkov. Obenem s povišanjem cen za porabo električne energije so se povišale tudi najemnine za električne števe.

V številki 46. »Nove dobe« z dne 8. novembra 1940 smo pri obravnavanju obračuna celjske mestne elektrarne in plinarne za proračunsko dobo 1939-40 ugotovili, da je elektrarna in plinarne napravila v tej dobi čistega dobička 1.075.827.38 din. Glede električnih števec smo nadalje ugotovili — vse to iz računskih števil, ki jih je predložila sama elektrarna — da je elektrarna za najemnine števec samo v enem letu kasirala 204.974.75 din, dočim znaša bilančna vrednost števec samo še 84.505 din 20 par. Donos najemnin za električne števe je znašal torej v omenjenem letu 250%.

Iz vsega tega sledi, da je imela celjska mestna elektrarna že iz dosedanjih donosov več kot zadostno kritje tudi za bodoče večje izdatke.

Poglejmo sedaj malo natančneje na vzroke, ki so elektrarno po njeni trditvi dovedli do povišanja. Elektrarna pravi, da v prvi vrsti zaradi ogromnega porasta cen za material ter osebnih in drugih izdatkov. Pri dosedanjih napravah, daljnovodnih in drugih instalacijah sedaj nastali porast cen ne pride v poštev, ker

te naprave že obstoje, za njih vzdrževanje pa pride za izvestno dobo, brez dvoma za dalje časa, v poštev še sedanja zaloga materiala, ki je po zadnji bilanci prav izdatna in nabavljena po starih cenah.

Doslej še nismo čuli, da bi bila podražena električna energija, ki jo dobavljajo celjski mestni elektrarni Krajnske deželne elektrarne. V dobi 1939-40 je ta energija stala 1.011.150.95 din, celjska mestna elektrarna je pa za njo kasirala od svojih odjemalcev 2.781.315.15 din, tako da je napravila pri tem 1.770.164 din 20 par čistega dobička. Nimamo vpogleda v kalkulacijski račun pri prodaji električne energije, vendar moremo presoditi, da bo povišanje, ki ga je elektrarna uveljavila s 1. januarjem 1941, znašalo gotovo dosti nad 500.000 din, dočim se nabavna cena doslej ni nič povišala.

Vsi personalni izdatki v dobi 1939-40 so znašali 373.127.50 din. Če elektrarna te izdatke poviša tudi tako, da bodo odgovaljali današnjim draginjskim potrebam, ne bodo znašali toliko, da bi bili vsled dosedanjih velikih čistih dobičkov elektrarne povod za povišanje cene električne energije.

Med ostale izdatke, zaradi katerih se je povišanje izvedlo, bi bilo treba šteti nove instalacije in napeljave, kakor tudi vzdrževanje dosedanjih naprav. Ako so potrebne nove napeljave in instalacije, zlasti zaradi priključka novih, doslej neelektrificiranih delov k »Velikemu Celju«, je brej dvoma pravilno, da nosijo te izdatke prizadeti interesenti, ne pa dosedanja potrošniki električne energije.

Celjska mestna elektrarna diferencira svoje odjemalce in je ena skupina odjemalcev osrečena s ceno 8 din za kilovatno uro. Kaj je razlog za to diferenciacijo, elektrarna ne pove, stvarne utemeljitve bi pri današnjem položaju tudi ne mogla navesti.

Elektrarna napoveduje povišanje cen porabljenih električne energije s 1. januarjem 1941. Stvarno je pa položaj

tak, da bodo računali to povišanje že nekako od 15. decembra lanskega leta, ker uslužbenci elektrarne pregledujejo števe že sredi meseca za oni mesec in se torej poraba ne obračunava ob koncu, temveč približno sredi vsakega meseca. Elektrarna je upravičena pobirati povišano pristojbino samo za tok, ki se porablja od 1. januarja 1941 dalje, do tega dne pa se mora tok zaračunati po dosedanjih cenah.

Napovedano povišanje cen za porabo električne energije je izvršeno po mestni elektrarni brez stvarne potrebe, ker so doslej doseženi veliki poslovni presežki toliko, da prenesejo bodoče višje izdatke brez posledic za redno poslovanje tega občinskega gospodarskega podjetja. Povišanje ni bilo sklenjeno v javni seji celjskega mestnega sveta, zato apeliramo na slednjega v imenu prizadetih odjemalcev toka mestne elektrarne da nameravanega povišanja ne izvede.

D. K.

Politika

Za notranjo konsolidacijo

Beograjski »Napred«, ki ga izdaja ugledni univ. prof. dr. Mihailo Ilić, piše:

Redki so bili trenutki v zgodovini naše zemlje, ko je položaj zahteval močnejše ljudi, nego jih zahteva današnji položaj. Močne ne samo po svoji osebni vrednosti, temveč tudi po svoji politični in družabni vrednosti. Kajti naš notranji kompleks je izredno zložen in potrebe naše notranje konsolidacije so izredno važne. Redkokdaj je interes države bolj kot danes zahteval širčo osnovo političnega sodelovanja. Ne zadostujejo več preprosti recepti in enostavne rešitve.

Velikim in resnim situacijam ne ustrezajo ozke strankarske vlade. Tudi ne v starih zrelih političnih družbah, v katerih so navajeni, da se splošni interes skupnosti, interes države razlikuje od interesa stranke. Zlasti pri nas, kjer se to razlikovanje ali sploh ne izvaja, ali pa zelo redko in izjemno. In zlasti v današnjem času pomanjkanja solidnih strankinih osnov, ko je treba te nedostatke nadoknaditi z izvajanjem oblasti in izkoriščanjem možnosti, ki jo daje oblast.

Mir

Če imamo vojno ene in druge vrste, mora biti prav tako tudi mir ene in druge vrste, piše beograjski »Napred«. Kajti kakor vsake vojne v sedanjem razdobju človeškega razvoja ne moremo grajati, prav tako tudi ni mogoče pohvaliti vsakega miru. Vse je odvisno od tega, kaj skriva mir v sebi, na kakšnih temeljih počiva in za čim stremi. Če vlada nad zaslužjenimi domovinami, mora biti ljudem s svobodnim duhom prav tako zoprn in odvraten, kakor osvajačna vojna, iz katere je takšen mir tudi izšel. Zato je treba vse pripovedke o novi organizaciji človeštva sprejeti kot prevaro in omamo, ker na pokopališču domovin ni mogoče izgraditi človeštva in zagotoviti pravega miru.

Demokracija

Stjepan Radić je nekoč dejal: Demokracija pomeni nadzorstvo naroda nad vlado. Vlada je kakor žena. Če ne pazi na njo, se vam lahko izneveri.

Pripravljenost ruskega naroda

Moskovska »Pravda«, glavni organ komunistične stranke, je objavila v novejšem številku Stalinov članek, v katerem se havi Stalin z mednarodnim položajem Sovjetske Rusije in s splošnim položajem na svetu. Stalin objavlja v tem članku, ki je vzbudil v diplomatskih krogih silno pozornost, med drugim tudi naslednje svoje besede iz leta 1938.:

»Vojna vihra se vse bolj širi in tudi za našo državo vojna nevarnost vse bolj narašča. Mednarodni položaj je skrajno težaven in napet, tako da lahko vsak čas nastanejo nepričakovani zapletljaji. Ves ruski narod mora biti spričo nevarnosti vojaškega napada na Rusijo v stalni mobilizirani pripravljenosti. Našim nasprotnikom v nobenem pogledu ne smemo dati prilike, da bi nas kakor koli iznenadili.«

Nove šole v Sovjetski Rusiji

V Sovjetski Rusiji so v zadnjih petih letih zgradili nad 20.000 šol. Za gradnjo novih šol so odobreni krediti v skupnem znesku 282 milijonov rubljev.

Domače vesti

— Kdo je kriv vse nesreče? Na to vprašanje je našel dopisnik »Slovenskega gospodarja« v Šmarjeti pri Rimskih toplicah brumen odgovor. Brihtni dopisnik tega »lista ljudstvu v pouk in zabavo« modruje takole: »Vse vprek jadicuje o draginji, ki narašča z dneva v dan, toda vse bomo laže doprinesli, če nas Bog obvaruje najhujše šibe: vojne. Da pa si sami ne bomo podžigali nesreče, zato proč z liberalnim časopisjem!« — Tako, zdaj pa vemo!

— Znatno povišanje državne trošarine. Z uredbo o izpremembah in izpopolnitvah zakona o državnih trošarinah, ki jo je izdal ministrski svet, so bile s 1. t. m. povišane državne trošarine na vse trošarinske predmete in sicer: 1) na sladkor, pridobljen iz sladkorne pese ali trsa v kockah, v sipi, v prahu ali v stožcih, od 7,50 na 9,55 din za kg; na ostali sladkor iz sladkorne pese ali trsa, surov ali rafiniran, razen sirupa, ki ga ni mogoče porabiti za živila, od 7 na 9 din za kg, na vse druge vrste sladkorja od 4 na 5 din za kg; 2) na kavo od 10 na 15 din za kg; 3) na pivo od 7,50 na 10 din za hektolitrsko stopnjo ekstrakta; 4) na vino od 1 na 2 din za liter, na fino vino od 3 na 5 din za liter, na šampanjec od 10 na 15 din za liter; 5) na ekstrakte, esence, eter-ska olja z alkoholom od 30 na 60 din za kg; 6) na električni tok za razsvetljavo od 0,70 na 1 din od kilovatne ure; 7) plin za razsvetljavo od 0,20 na 0,30 od kubičnega metra; 8) na žganje od 10 na 16 din od hektolitrske stopnje; 9) na očetno kislino od 4 na 8 din od kilograma 100-odstotne jakosti; 10) na mešanico bencina s špiritom od 2,50 na 3 din za kg, od tega pripade državni blagajni 2,50 din, državnemu fondu za javna dela pa 0,50 din; 11) na plinska olja od 0,40 na 1 din za kg; 12) na mazilna olja in masti za mazanje od 2 na 2,50 din za kg; 13) na surovo nafto in ostanke nafte od 0,40 din na 1 din za kg.

— Povišanje taks. Dne 1. t. m. je stopila v veljavo uredba ministrskega sveta o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah, s katero so povišane takse na vloge, na izdajo delnic, prenos-

ne takse za nepremičnine, takse za pogodbe, taksa na tekoče račune, takse pri upravnih sodiščih, takse za licitacije, za živinske potne liste in za pritožbe.

— Kako se je treba ravnati, če priletijo tuja letala nad naše ozemlje? Mesto poglavarstvo v Ljubljani je naslovilo vsemu prebivalstvu Ljubljane naslednje opozorilo, ki velja obenem za vse prebivalstvo dravske banovine: »Zadnji čas se je že ponovno dogodilo, da so se letala tuje narodnosti pojavila nad ozemljem Jugoslavije. Da se v bodoče prepreči, da bi tuja vojna letala kršila našo nevtralnost in poškodovala naše ozemlje, je izšla naredba, po kateri morajo v bodoče v vsakem takem primeru stopiti v akcijo vsa naša protiletalska sredstva. Ker ob takih prilikah niso izključene nesreče, opozarjamo vse prebivalstvo, da se v lastnem interesu v vsakem primeru udeleževanja naše aktivne protiletalske obrambe nemudoma za-teče v hiše, oziroma v zaklonišča.«

— Velika škoda zaradi bombardiranja Sušaka. Po ugotovitvah posebne komisije so povzročila tuja letala pri bombardiranju Sušaka 2.827.000 din škode.

— Radoslav Knaflič †. Umril je v Mariboru g. Radoslav Knaflič, upokojeni šolski upravitelj in znani borec za pravice slovenskega jezika in našega naroda še iz časov pred vojno. Bil je kremenit značaj, ki se kot narodni učitelj ni strašil niti materialnih težkoč, ki so bile v onem času zvezane s priznanjem k slovenski in jugoslovenski narodni skupnosti. Neveljive zasluge si je pridobil pokojni zlasti v času, ko je služboval v Kokarjih, kjer je njegova borba za pravice slovenskega jezika uspela tako daleč, da so morale celo avstrijske vojaške oblasti z občino dopisovati v narodnem jeziku. Ta uspeh je dal pobudo tudi drugim našim občinam, ki so po njegovem vzgledu začele svobodneje misliti in delati. Njegov veličastni pogreb v Mariboru je pokazal vidno, da se narod svojim nesebičnim in neustrašnim borcem za njegove pravice dostojno oddoljuje. Slava njegovemu spominu!

— Razpust socialističnih strokovnih organizacij. Notranje ministrstvo je na podlagi društvenega zakona razpustilo osrednjo socialistično delavsko in nameščensko strokovno združenje Zedinjeni delavski sindikalni savez, znan pod kratko URS. Razpust se nanaša tudi na vse delavske in nameščenske organizacije, ki so bile organizirane v URS. Razpust teh organizacij je bil izveden v Celju na starega leta dan.

— Bombaž iz Sovjetske Rusije. Naše odposlanstvo je v Moskvi sklenilo večje nabave bombaža. Sovjetska Rusija nam bo dobavila letos 4.000 ton surovega bombaža in 600 ton bombažnih odpadkov, v zameno pa bomo izvozili v Sovjetsko Rusijo naše izdelke. Bombaž bodo začeli natovarjati februarja in ga bodo odpremljali v našo državo skozi Bolgarijo.

— Umril je v sredo v Ljubljani višji policijski stražnik v p. g. Franjo Jedre-tič. Pokojni je služboval po prevratu več let v Celju in je bil odločno naroden mož. Bodi mu ohranjen lep spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

Koncert slovenske mladinske klavirske glasbe v Celju

V četrtek 16. t. m. ob 20. bo v mali dvorani Celjskega doma v Celju zelo zanimiv koncert, ki ga priredi Združenje jugoslovenskih glasbenih avtorjev. Celotni spored bo izvajala ga. prof. Marta Osterc-Valjalova. Združenje jugoslov. glasbenih avtorjev ali kratko »UJMA« (Udruženje jugosl. muzičkih avtorja) si je postavilo nalogo, da seznanijo našo javnost z domačo mladinsko klavirsko glasbeno tvorbo.

Ljubljanska sekcija »UJME« prireja v letošnji sezoni celo vrsto koncertov, na katerih se že izvajajo samo dela njenih živějšíh članov. Prvi taki koncerti so v Ljubljani dosegli velik uspeh. Na teh koncertih bodo n. pr. prikazane mladinske klavirske skladbe, mladinski samospevi, komorna dela, virtuosna klavirska glasba, orgelske skladbe, simfonične umetnine (ta koncert je bil ravno te dni), koncertni samospevi ter verjetno tudi mladinska zborna glasba in godalni kvarteti. »UJMA« namerava tudi v

manjših mestih izvesti vsaj nekatere koncerte iz tega okvira. Tako bodo ti koncerti, če bodo srečno izvedeni, pokazali, da naši glasbeni avtorji kljub časom, ki so za mirno kulturno delo dokaj neugodni, kar naprej snujejo nova dela, ne meneč se za vse razburljive dogodke okoli nas. Kako bo »UJMA« uspela s svojimi prizadevanji, je seveda odvisno od našega občinstva. Glasbeni tvorca pričakujejo, da bo občinstvo pokazalo toliko zanimanja, toliko umetniške in končno tudi narodne zavednosti, da bo z obilno udeležbo podprlo slovenske skladatelje, odnosno njih prizadevanja.

Na sporedu celjskega koncerta, ki bo 16. t. m. in ki ga bo celotno izvajala priznana, odlična umetnica ga. prof. Marta Osterc-Valjalova iz Ljubljane, srečamo imena sledečih skladateljev: Cvetko, Lipar, Šivic, Škerjanc, Osterc, Švara, Premerl, Bravničar, Pregelj, Mirk, Pahor, Dolinar, Gregore, Tome.

V tej moški družbi najdemo tudi naši dve skladateljici Bredo Ščekovo in Mirco Sancinovo iz Celja.

Spored nam predstavlja stare znance (Mirk, Premerl), poleg njih je najjačje zastopana »srednja generacija«: (Škerjanc, Osterc, Švara, Dolinar in Tome). Z njo bo tekmovala najmlajša šola: Lipar, Cvetko, Šivic in najmlajši poedinec Jurij Gregore.

Iz tega vidimo, da bo nudil spored zelo mnogo zanimivega, in sloves pianistke ge. Marte Osterc-Valjalo nam jamči, da bo Celje ob tem koncertu doživelo večer visoke umetniške kvalitete.

Vstopnina za koncert je tako nizka, da jo zmore vsakdo. Predprodaja bo v Goričarjevi knjigarni. Pridite in pose-tite ta koncert v čim večjem številu!

Celje in okolica

— c Silvestrovanje. Celjani so se poslovili od leta 1940. nekoliko skromnejše nego v zadnjih letih, kljub temu pa so bile prireditve na Silvestrovo zadovoljivo obiskane in so potekle v prav veseljem razpoloženju. Predvsem je treba omeniti silvestrovanje Sokolskega društva Celja-matice v Narodnem domu in silvestrovanje, ki so ga priredili aktivni in rezervni oficirji v Oficirskem domu. V Silvestrovi noči je bilo po mestu zelo živahno, prebivalstvo pa je upoštevalo novo odredbo o policijski uri. Kakor na sveti večer, so Celjani tudi na Silvestrovo obdarili osebje policijske straže z gotovino in blagom ter tako izrazili policiji svoje priznanje in naklonjenost. Osebje policijske straže se vsem dobrotnikom iskreno zahvaljuje.

— c Na pravoslavni badnji dan v ponedeljek 6. t. m. je krenil ob 14. badnji sprevod iz vojašnice kralja Petra skozi mesto na Sp. Hudinjo po badnjake. Na čelu sprevoda je jahal oficir z državno zastavo, za njim je korakala vojaška godba, nato pa so se razvrstili oficirji, podoficirji in vojaki na okrašenih konjih in vozovih. Ko se je sprevod z badnjaki vračal v mesto, so oddali po en badnjak v vojašnici kralja Aleksandra v Gaberju in v stanovanju prote g. Bulovana, tretji badnjak pa so prepeljali na dvorišče vojašnice kralja Petra, kjer se je bil zbral oficirski zbor, podoficirji, vojaštvo in mnogo domačega občinstva. Zastopnik poveljnika 39. pp. g. polkovnik Stefanović je izvršil badnji obred, poudaril pomen in simboliko božiča ter čestital oficirjem, podoficirjem in vojakom božič. Po splošnem čestitanju so oficirji, podoficirji in vojaki ob zvokih vojaške godbe zaplesali ob badnjaku kolo, nakar so bili gostje v Oficirskem domu, kjer se je ob zvokih godbe razvilo veselo razpoloženje, lepo pogoščeni.

— c Celje v luči policijske statistike. Lani je zabeležila celjska policijska kronika 1 umor, 4 samomore in 10 smrtnih nesreč. Požarov je bilo v Celju 9, skupna škoda pa je znašala 216.500 din. Osem požarov je nastalo zaradi nepredvidnosti, požar gospodarskega poslopja ge. Adele Dečkove v Gaberju pa je bil podtaknjen. Umor je bil izvršen 12. februarja zvečer, ko je razbojnik Anton Hace na Spodnji Hudinji umoril orožnika Ivana Medena. Lani je bilo v Celju izvršenih 332 tatvin s skupno škodo 186 tisoč din, predlanskim pa 283 tatvin s skupno škodo 220.889 din. Tatvin je bilo 12 vlomnih, 7 žepnih, 58 tatvin koles in 255 manjših tatvin. Tatvin koles je bilo lani manj ko predlanskim. Pri žepnih tatvinah je bilo 1464 din škode.

KINO UNION - CELJE

10. ob 20.30 do 14. jan.

Gradovi v oblakih

Odlični ansambl nemških filmskih igralcev — Pikantna komedija, polna vedrine V glavnih vlogah:

Lilian Harvey Vittorio de Sica
Hilde von Stolz

*

Matineja v nedeljo ob 10. in 14.:

AKORDI SREČE

Ginger Rogers Fred Astaire

Lani je bilo izvršenih 15 prevar s škodo 9788 din, predlanskim pa 36 s škodo 18.334 din. Poneverb je bilo lani 16 s škodo 20.425 din, leta 1939 pa 27 s škodo 16.513 din. Celjska policija je uspešno obravnavala 228 tatvin, 33 prevar, 22 poneverb in 255 različnih kazenskih prestopkov. Lani je bilo aretiranih 88, predlanskim pa 82 oseb. Kaznivih dejanj zoper osebno varnost je bilo 25, med temi 11 hudih telesnih poškodb. V Celju deluje 131 društev, in sicer 8 viteških, 8 narodno obrambnih, 38 stanovskih, 33 prosvetno kulturnih, 11 podpornih, 9 zabavnih, 8 mladinskih, 6 gospodarskih organizacij, 5 sportnih društev ter 4 gasilske in reševalne čete.

— c Koncert septeta bratov Živkov. Septet bratov Živkov iz Maribora, ki ga tvorijo bratje Avgust, Janko, Alojz, Srečko, Vinko in Albin Živko ter Franjo Logar in ga vodi skladatelj prof. Vasilij Mirk, je koncertiral v četrtek zvečer v mali dvorani Celjskega doma. Koncert je bil kljub neugodnemu terminu dobro obiskan. Navzoči so bili tudi skladatelj Vasilij Mirk, Ciril Pregelj, dr. Franjo Delak in Rajko Vrečer. Dvorana je bila slabo zakurjena. Obe peči na koks sta defektni in nezadostno grejeta, poleg tega pa se širijo iz njih strupeni plini. Moti tudi, da se čujejo zvoki iz sosedne kinodvorane, kar bo treba z močnejšo izolacijo steklenih vrat preprečiti. Septet bratov Živkov je vsega upoštevanja vredna koncertna enota. Pevci po večini sicer ne razpolagajo z močnim in prodornim glasovnim materialom, njihovi glasovi pa so, razen baritona, izpljeni. Septet je zelo discipliniran, točen v intonaciji, znatno uglajen in dinamičen, vendar pa tenor preveč dominira, ker je ostalim pevcem odrejena v splošnem le nekaka diskretna spremljevalna vloga. Spored, ki je bil zelo pester in v prvem delu (naša najnovejša umetna pesem) res tehten, je septet absolviral precizno, če izvzamemo nekoliko skromno diferenciacijo v tempih in stilu. S pohvalo je treba omeniti predvsem Devovo »Svetlo noč«, Savinovo »Tri pesmi potujočega tovariša«, Adamičovo »Ti in jaz«, Mirkovo »Suite o Anici«, Pregljevo »Skušnjo prestala si«, Delakovo »Barčico«, Vrečerjevo »Kak se koscu streže«, Schvabovo »O moj ljubi ti, ti!« ter Mirkovo »Večerno«, Ptičjo svatbo«, »Je dete povila« in »O šoštarju in čuku«. Pevci so pripravili Celjanom lep umetniški večer in so bili deležni toplega priznanja.

— c Ukinitve vlakov. S sredo 15. t. m. bo po odloku generalne direkcije drž. železnice ukinjenih okrog 200 vlakov na raznih progah, med temi okrog 50 vlakov v Sloveniji. Med drugim bosta ukinjena brzi vlak Beograd—Zagreb, ki odhaja iz Beograda ob 23., in obratni brzi vlak, ki odhaja iz Zagreba ob 23.20. V Sloveniji bodo med drugim ukinjeni naslednji osebni vlaki: na progi Ljubljana — Maribor vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 7.55 ter prihaja v Celje ob 9.59 in v Maribor ob 11.43, v obratni smeri pa vlak, ki odhaja iz Maribora ob 20.55 ter prihaja v Celje ob 22.30 in na Zidani most ob 23.10. Celje torej ponoči ne bo imelo zveze z Ljubljano od 19.42 vse do 6.58 zjutraj! Na progi Celje — Velenje bosta ukinjena vlak, ki odhaja iz Celja ob 19.05, in obratni vlak, ki odhaja iz Velenja ob 20.33 in prihaja v Celje ob 21.45. Z ukinitvijo vlaka, ki odhaja iz Celja v Savinjsko dolino ob 19.05, bo zlasti prizadeta srednješolska mladina, ki bo morala v Celju čakati na vlak, ki odhaja iz Celja v Savinjsko dolino (če ni zamude) šele ob 20.43. Na progi Rogatec — Grobelno bosta ukinjena vlak, ki odhaja iz Rogatca ob 14.23 in prihaja na Grobelno ob 15.28, in obratni vlak, ki odhaja z Grobelnega ob 15.02.

c V Celju že nekaj časa primanjkuje moke. Trgovci nimajo zaloga, a tudi peki so morali omejiti peko kruha. Včeraj so peki prejeli spet enotno moko, trgovci pa so dobili danes nakaznice, s katerimi si bodo nabavili moko. Pomanjkanje moke je po nepotrebnem povzročilo med prebivalstvom upravičeno nevoljo. Jasno je, da je treba čimprej uvesti karte za moko, da bo redna preskrba prebivalstva zagotovljena. V mestnem prehranjevalnem uradu, ki ga čaka ogromno dela, so sedaj zaposlene samo tri moči. Nujno potrebno je, da občina primerno zviša število v prehranjevalnem uradu zaposlenega osebja, da bo šlo delo hitro od rok. Delo preskrbovalnega urada pa zelo ovira malomarnost onega prebivalstva, ki še vedno ni oddalo izpolnjenih vprašalnih pol na mestnem poglavarstvu. Prebivalci, ki ne poznajo reda, si bodo pač morali pripisati posledice samim sebi.

c Oddajte vprašalne pole! Mestno poglavarstvo v Celju razglasa: Mestni prehranjevalni urad je v preteklem tednu razdelil med prebivalstvo celjske občine vprašalne pole. V mnogih primerih raznašalci niso našli doma niti hišnega lastnika niti stanovalcev. Pri zbiranju izpolnjenih pol se je čisto dogajalo isto. Zato pozivamo vse one, ki so vprašalne pole že dobili, da jih takoj oddajo v sobi prehranjevalnega urada na mestnem poglavarstvu v sobi št. 6. Kdor vprašalne pole še ni prejel, naj si jo istotam nabavi. Tudi oni, ki so prejeli litografirane pole brez navodil na hrbtni strani in jih ne znajo izpolniti, naj si nabavijo takoj druge vprašalne pole z navodili. Opozarjamo prebivalstvo, da je zadnji dan za oddajanje odnosno sprejemanje vprašalnih pol v sobo 11. t. m. Roka se je treba brezpogojno držati. Vsakdo, ki vprašalne pole ne bo oddal, se bo smatral, da ne reflektira na izkaznico za živila, odnosno na oskrbovanje po prehranjevalnem uradu.

Na maturantskem plesu v Celju v nedeljo 5. t. m. se je izgubila zlata zapestnica iz starega zlata. Ker je ta zapestnica drag spomin, se naproša najditelj, da jo izroči upravi »Nove dobe« proti nagradi 500 din.

c **Ljudsko vseučilišče.** V ponedeljek 13. t. m. ob 20. bo predaval v risalnici meščanske šole univ. prof. dr. Andrej Gosar iz Ljubljane o temi »Cene in njihova vloga v modernem življenju«. Vabimo občinstvo, da poseti to zanimivo in aktualno predavanje v čim večjem številu.

c »Romeo in Julija« na celjskem odru. Ljubljanska drama bo uprizorila v torek 14. t. m. ob 19. v celjskem gledališču Shakespearovo slovito žaligr »Romeo in Julija«. Predstava je za abonma. Neabonenti dobijo vstopnice v predprodaji v Slomškovi knjigarni. Opozarjamo, da se prične predstava že ob 19., ker morajo gostje že z vlakom ob 22.38 v Ljubljano.

c **Predavanje SPD** bo v četrtek 16. t. m. ob 20. v risalnici meščanske šole v Celju. Predaval bo načelnik reševalnega odseka SPD g. dr. Bogdan Breclj iz Ljubljane o prvi pomoči pri ne-

zgodah v planinah. Za vsakega planinca zanimivo in poučno snov bo pojasnjevalo 70 skioptičnih slik. Tega predavanja ne smete zamuditi.

c **Tradicionalni zabavni večer CPD**, ki bo v soboto 18. t. m. v Narodnem domu, bo nudil vsakomur lep užitek in zabavo. Samospevi in zbori, baletne solotočke in dueti, ki jih bosta plesala primabalerina in prvi soloplesalec ljubljanske opere Erna Moharjeva in Boris Pilato, in ples občinstva ob zvokih priznanega jazz celjske vojaške godbe se bodo vrstili v hitri revialni obliki ves večer. Da bo bife dobro založen in da se bodo točila izbrana vina — vse po zmernih cenah —, ni treba niti poudarjati. Opozarjamo pa, da se bo začel spored zaradi skrajšane policijske ure točno ob 20.

c **Uradni dan Zbornice za TOI v Ljubljani za Celje in okolico** bo v torek 14. t. m. od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici.

c **Prehranjevalne zadeve.** Prebivalstvo mestne občine celjske naj se v prehranjevalnih zadevah obrača izključno na prehranjevalni urad, ki posluje na mestnem poglavarstvu v sobi št. 6.

S. O. SLOGA 11. JANUAR NARODNI DOM TOČNO OB 20.30

OFICIELNI SPREJEMI OD 20 DO 20.30

VI. AKADEMSKI PLES

NAJBOLJŠI ZAGREBŠKI JAZZ JOHNNIE REMENAR AND HIS BAND
ČASTNI DAMSKI KOMITE — URBANČIČ — BAR

c **Tečaji obvezne telesne vzgoje** se prično v ponedeljek 13. t. m.

c **Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Celju** bo imela redno letno skupščino v nedeljo 12. t. m. ob 9. dopoldne v telovadnici v II. deški narodni šoli.

c **Društvo »Mali gospodar« v Celju** bo imelo v nedeljo 19. t. m. ob 9. dopoldne občni zbor v konferenčni sobi okoliške osnovne šole v Komenskega ulici.

c **Anton Mirnik** †. V Zavodni št. 2 pri Celju je umrl v ponedeljek zjutraj po daljšem trpljenju v 74. letu starosti poštni upravnik v p. in hišni posestnik g. Anton Mirnik. Pokojni je bil po rodu Celjan in je služboval dolgo vrsto let pred in med svetovno vojno ter po vojni na celjski pošti. Po prevratu je bil kot odločno naroden mož imenovan za upravnika celjske pošte. Leta 1926. je stopil v pokoj. Pokojni je bil odličen uradnik in kremenit značaj ter je že v dobi, ko je bilo to nevarno, neustrašno izpričeval svoje neomajno nacionalno in napredno mišljenje. Skupaj s svojo ljubljeno soprogo je vzgojil svoje otroke strogo v nacionalnem duhu. Zapušča soprogo, hčerke Dragico, Meto, Hano in Tončko, soprogo odvetnika dr. Rosine v Mariboru, in sina Mirka. V sredo popoldne je krenil pogrebni sprevod od pokojnikovega doma na mestno pokopališče. Ta sprevod je znova pokazal, kako

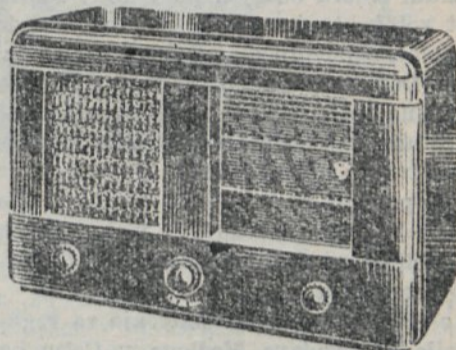
zelo spoštovan in priljubljen je bil za služni pokojnik med prebivalstvom. Antonu Mirniku bodi ohranjen časten spomin, ugledni rodbini naše iskreno sožalje!

c **Žetev smrti.** Na starega leta dan je umrla v Ipavčevi ulici v Celju v 76. letu starosti zasebnica ga. Mina Pauerjeva, tašča odvetnika g. dr. Dragotina Vrečka v Celju. Na Novega leta dan je umrla na Masarykovem nabrežju 13 v starosti 56 let ga. Antonija Rebernikova, žena železniškega strojnika g. Karla Rebernika. Istega dne je umrl v Celju 63-letni hlapec Jakob Lakner iz Žusma, v Gaberju pa 14 dni stari delavec sinček Drago Dobovičnik. V Prečni ulici 2 v Gaberju je umrl 2. t. m. v starosti 77 let rudarski adjunkt v p. in posestnik g. Ivan Sadu. Pokojni je bil odločno naroden in splošno spoštovan mož. V celjski bolnici so umrli: na starega leta dan polletni delavec sinček Marjan Küssel iz Gaberja, na Novega leta dan 21-letna dninarica Alojzija Zagozda iz Lipovca pri Škofji vasi in 53-letni dninar Franc Jevšinek iz Št. Jurija ob juž. žel., v nedeljo 55-letna preužitkarica Frančiška Kolarjeva iz Čreta pri Celju in 79-letni dninar Janez Verbič iz Lipov-

Zena je ona, ki določa okus in kulturo svojega časa.

Za sodoben dom si izbere

4-ELEKTRONSKI SUPER SPREJEMNIK

ORION RADIO 150

Anton Brevec, Celje, Miklošičeva ul. 2
Radio d. z. o. z., Ljubljana, Miklošičeva c. 7
Radioval, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13
L. Lužički, Maribor, Koroška cesta 11

nosi domov star, črviv kruh, ki ga mora žena prekuhati, da ga lahko zauživa. Organi celjske policije so se sami prepričali o vsem tem. Pozivamo mestni socialni oddelek, da se takoj zavzame za ubogo družino in jo reši trpljenja.

c **Prijavite svoja vozila!** Ponovno opozarjamo lastnike motornih vozil, koles in fijakarskih voz, da morajo ta mesec prijaviti svoja vozila pri predstojništvu mestne policije v Celju v sobi št. 43. Da se prepreči velik naval strank zaradi prijave koles zadnje dni meseca januarja, naj lastniki prijavijo svoja kolesa čimprej. Po 31. januarju bo proti vsakemu zamudniku uvedeno postopanje po zakonu. Za odsotne naj uredijo prijave njihovi svojci.

Točno ob 9. se bo jutri v soboto začel tradicionalni akademski ples Sloge.

c **V novoletnem jutru so jima rešili življenje.** Na Silvestrov večer sta šla 52-letni pekovski pomočnik Mihael Cestnik in 17-letni pekovski vajenec Miran Kovač, ki sta zaposlena pri pekovskem mojstru Francu Jakliču na Mariborski cesti 26 v Gaberju, spat v svojo sobo poleg pekarnice, prej pa sta zakurila v sobi železno peč z ogljem. Ko sta že spala, je začel ogljikov dioksid uhajati iz defektne dimniške cevi in napolnjevati sobo. Strupeni plin je Cestnika in Kovača kmalu omamilo. Ker pomočnika in vajenca do treh zjutraj ni bilo na izpregled, ju je šel mojster klicat. Soba je bila napolnjena s strupenim plinom, pomočnik in vajenec pa sta ležala nezavestna v posteljah. Ponesrečenca so takoj prepeljali z reševalnim avtomobilom v bolnico, kjer so ju kmalu spravili k zavesti. Sreča je bila, da ju je mojster ob treh zjutraj budil, kajti če bi bila ležala še nekaj ur v sobi, napolnjeni s strupenim plinom, bi bila skoraj gotovo izdihnila. V isti sobi se je zgodila pred letom dni enaka nesreča. Takrat je en pekovski pomočnik podlegel zastrupljenju, drugega pa so rešili.

c **Umor v Slogonskem pri Brežicah.** Pred petčlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjal 3. t. m. 58-letni preužitkar Franc Stergar iz Slogonskega v občini Kapelah pri Brežicah zaradi umora. Stergar je že več let mrzil sestro svoje snabe, 38-letno posestnikovo ženo Rozalijo Radanovičovo. Ko sta bila Andrej Radanovič in njegova žena Rozalija s svojim otrokom lani 17. oktobra na svoji njivi v Lazah v Slogonskem, je stopil Franc Stergar,

Še „nekaj misli k Prešernovi proslavi v Celju“

Dne 19. decembra 1940 smo imeli v Celju Prešernovo proslavo, ki je obsegala Prešernov večer in razstavo Prešernovega dela. O obojem je objavil absolvirani filozof g. Boris Misja v »Novi dobi« 25. decembra 1940 pod gornjim naslovom »temeljiti obračun«, s katerim hoče pisec doseči, »da postane naše kulturno življenje res kulturno in ne le njegova karikatura!«

Ker sem drugi del proslave 140-letnice Prešernovega rojstva oskrbel podpisani, se mi zdi potrebno odgovoriti na oni del »temeljitega obračuna«, ki zadeva samo razstavo. To moram storiti pač tudi zato, ker hoče g. pisec s svojim člankom streti glavo diletantizmu na kulturnem področju tudi v Celju.

Ko se mi v članku najprej prizna — kot diletantu seveda — da se mi je posrečilo — po pogovoru: Tudi slepa kura zrno najde! — urediti razstavo precej sistematično in dokaj popolno, sem nato deležen nekaj naukov zaradi pomanjkljivosti, ki naj me pokažejo res kot diletanta. Zato naj jih ovržem kar po vrsti:

Prijateljevo študijo »Drama Prešernovega duševnega življenja« sem pogrešal na razstavi tudi jaz sam; zato so bili v vitrini odprti »Duševni profili«, kar bi bil g. pisec pač lahko opazil. Levstik je tudi bil na razstavi in to članek, ki ga je Levstik sam objavil o Prešernu (Slov. narod — ponatis v Jurčičevih Listkih, Maribor 1872). Res pa je, da Levstika ni bilo v »Novi dobi« z dne 20. decembra 1940. S tem, da je bila v vitrini Kidričeva »Poslednja Lavra«, Zvon 1935, sem hotel pokazati, da je naš največji prešernolog napisal tudi druge, predposlednje Lavre! Med prevodi so bile le knjižne izdaje: zelo bi bilo ustrezno ne samo meni, ampak morda vsem Slovincem, če bi vsaj v Celju videli tudi angleško in italijansko knjižno izdajo Prešernovih poezij. Menim, da Slodnjak le ni bil odveč in tudi ne Grafenauer; prvi si je že zaradi svojega velikega biografskega romana o Prešernu zaslužil tudi tu svoje mesto. Nazadnje bi ostala še Ilešič in Gangl, ki pač nista bila odveč in tudi ne brespomembna, saj je delo slednjega še danes

morda najbolj razširjeno poljudno delo o Prešernu! Glede razmerja, v katerem naj bi bilo prešernoslovje zastopano, pa ni vredno pisati, ker ta razstava ni imela nikakih pretenzij popolnosti, kar je moralo biti vsakemu obiskovalcu jasno.

Kolikor so dopuščale »dane prilike«, je bilo tudi ob tem drugem delu Prešernove proslave, ki je bila, a ne samo: »naj bi bila«, kakor piše imenovani gospod, storjeno vse za dostojno počastitev Franceta Prešerna. In bilo je to prav na koncu Prešernovega leta: do 18. dec. 1940 je imel pač vsakdo čas, počastiti Prešernov spomin tudi na tak način, kakor sem to storil podpisani s pomočjo Celjskega kulturnega tedna in vseh onih, ki so mi na mojo prošnjo rade volje dali svojo prešerniano na razpolago. Njim vsem, kakor tudi onim, ki so me med razstavo na to in ono opozorili, sem bil in sem hvaležen, saj smo tako dosegli namen te razstave: V zadnjih dneh Prešernovega leta smo v prvi vrsti naši mladini in tudi vsej slovenski javnosti v Celju dali priliko, da se vsaj v glavnem seznanijo s Prešernovim delom.

Ako je bil kdo drug bolj poklican, da to naredi, naj bi bil storil. Tudi jaz bi mu bil zelo hvaležen!

M. Gerlane.

ki je imel lovsko puško na rami, k Radanoviču in ga vprašal, ali je vozil po poljski poti, ki leži med Radanovičevo in Stergarjevo njivo. Radanovič je odgovoril, da ni vozil, in pripomnil, da sme vendar tudi on voziti po tej poti. Po teh besedah je stopil nekaj korakov po poljski poti. Stergar ga je začel zmerjati in odganjati. V tem je stopila k njima Rozalija Radanovičeva. Pritrdila je svojemu možu in dejala, da ima tudi ona pravico hoditi po tej poti. Stergar je jezen skočil k njej, jo pahnil z roko in zakričal, naj se odstrani, takoj nato pa je stopil dva koraka nazaj, snel puško z rame, pomeril na Radanovičevo in sprožil. Radanovičeva se je takoj zgrudila in je na mestu izdihnila. Šebre so ji bile predrle skozi rebra v prsno duplino ter ji poškodovale pljuča in srce in tudi želodec. Franc Stergar je bil zaradi umora obsojen po § 167-I na 12 let robije, trajno izgubo častnih pravic in plačilo povprečnine v znesku 800 din.

c Detomor. Dne 3. t. m. zjutraj so našli na polju blizu železniške proge med Mestnim zavetiščem v Medlogu in Levcem truplo novorojenčka. Najbrž ga je mati položila na zemljo še živega ali ga je pa vrgla med vožnjo iz vlaka. Otrok je ponoči zmrznil. Uvedena je bila takoj preiskava.

c Razstava načrtov natečaja za regulacijo in zazidavo Medloga v Celju bo odprta samo še v soboto 11. t. m. od 9. do 13. v sejni dvorani mestnega poglavarstva.

c Božična in novoletna nagrada za delavstvo. Tekstilna tovarna Bergmann in drug v Celju je naklonila svojemu delavstvu božično nagrado v gotovini, posebno revnim delavcem in delavkam pa poleg tega tudi v blagu. Tekstilna tovarna »Elka« v Celju je naklonila delavstvu novoletno nagrado. Delavstvo se navedenima podjetjema iskreno zahvaljuje za razumevanje in naklonjenost.

Za Vaše knjigovodstvo ob novem letu trgovske knjige in ostale pisarniške potreščine pri tvrdki **Karl Goričar vdova, Celje, Kralja Petra cesta 9.**

c Na okoliški deški šoli v Celju je bilo za božič obdarovanih 186 otrok in sicer 45 s čevlji, 141 pa z obleko in perilom. Šolsko upraviteljstvo se v imenu revnih učencev zahvaljuje vsem tvrdkam, ustanovam in privatnikom, ki so podprli nabiralno akcijo in prispevali lepe vsote ter tako omogočili obdaritev najrevnejših.

c Strokovna nadaljevalna šola v Celju. Seja učiteljskega zbora bo v ponedeljek 13. t. m. — Upravitelj.

c Nabavite si davčne karte za hišno služinčad! Davčna uprava v Celju razglašča: V smislu čl. 95. zakona o neposrednih davkih morajo vsi delodajalci do konca januarja oziroma v 15 dneh po sprejemu v službo nabaviti davčne karte za hišno služinčad. Delodajalec, ki bi davčne karte ne nabavil oziroma je ne bi nabavil pravočasno, bo kaznovan s petkratno vrednostjo davčne karte. Da se delodajalci izognejo določeni kazni, naj si do 31. t. m. nabavijo davčne karte za hišno služinčad.

c Prostovoljna gasilska četa v Celju bo imela v četrtek 16. t. m. ob 20: v gasilskem domu 70. redni letni občni zbor.

c Članstvo Savinjske podružnice SPD opozarjamo, da veljajo članske ugodnosti v vseh kočah planinskega društva s plačano člansko znamko za leto 1940. le do vštete 31. januarja 1941. Onega, ki si do tega dneva ne bo nabavil nove članske znamke za leto 1941., bodo smatrali v vseh planinskih kočah za nečlana in mu bodo zaračunali nečlanske pristojbine pri prenočevanju itd.

Gostilna pri

„Turški mački“

Danes velika izbira **morskih rib**

c Dijaški kuhinji v Celju je daroval dr. Ivo Benkovič, odvetnik v Ljubljani, 500 din v počastitev spomina dr. Antona Korošca.

c Podpornemu društvu za revne otroke v Gaberju sta darovala g. Ivan Gobec, uradnik tvrdke A. Westen, in njegova soproga Erna ob priliki svoje poroke 200 din. Društveni odbor se jima iskreno zahvaljuje.

c Gospodarsko društvo poštnih nameščencev v Celju je namesto venca na grob prvega slovenskega upravnika pošte v Celju g. Antona Mirnika poklonilo Društvu za revne otroke v Gaberju 150 din, za kar se odbor pristrčno zahvaljuje

c Zdravniško dežurno službo za člane in svoje OUZD bo imel v nedeljo 12. t. m. zdravnik dr. Drago Mušič na Cankarjevi cesti. Zavarovanci naj iščejo zdravniško pomoč pri dežurnem zdravniku samo v neodložljivih primerih in kadar je pristojni lečeči zdravnik odsoten.

Anton Mirniku v spomin

Žalec, 9. januarja.

Zelo me je presenetila in užalostila vest, da je v Celju preminul upokojeni celjski poštni upravnik g. Anton Mirnik.

Mirnikovi so bili že od nekdaj v prijateljskih odnošajih z mojimi pokojnimi starši na Teharju.

Zato je našel tudi pokojni Anton Mirnik leta 1891. varno zavetje v teharski šoli, ko so v velikih počitnicah v šolskem poslopju izpraznili razrede za častnike avstrijske vojske, ki je imela v okolici Blagovne pri Št. Juriju pod Rifnikom tako zvane cesarske manevre, ki se jih je udeležil tudi cesar Franc Jožef. Na vojaške vaje je bil poklican takrat tudi mladi poročnik Anton Mirnik, ki mu je moja pokojna mati nudila vse, da je bilo šolsko prenočišče zanj čim ugodnejše.

V tedanji dobi je služboval mladi poštni uradnik Anton Mirnik tudi na Zidanem mostu, kjer se je seznanil in poročil s svojo vzorno soprogo.

Z materjo sva bila slučajno v osebnem vlakcu na Zidanem mostu in videla zbrano družbo, ki se je na dan Mirnikove poroke poslovila od mladih novoporo-

čencev, ki sta odhajala na ženitovanjsko potovanje. Iskreno sem se veselil Mirnikove sreče. Ta prizor na kolodvoru na Zidanem mostu mi je ostal v neizbrisnem spominu.

Mnogokrat sva se sešla v življenju z Antonom Mirnikom. Vedno je imel pripravno besedo in pogosto se je zanimal, kakšno je narodno in patriotsko mišljenje prebivalstva Savinjske doline.

Pokojni Anton Mirnik je bil blaga duša in velik nacionalist, ki ni klonil pred nikomur. Vedno sem ga visoko čislal. Ohranil ga bom v najlepšem spominu. Velikemu borcu za narodne pravice slovenskega uradništva čast in slava! Svojem iskreno sožalje.

Kronist.

Iz občinstva Nabavni prispevki in bolniško zavarovanje

Okrožni urad za zavarovanje delavcev sporoča, da je treba pri prijavljanju zasluzka delavcev in nameščencev navesti v prijavnici poleg redne plače tudi enkratne ali ponavljajoče se draginjske doklade, nabavne prispevke itd., četudi se izplačajo le enkrat ali večkrat na leto. Ti prispevki se porazdelijo enako na vse mesece v letu oziroma obdobju, za katerega je bil posebni prispevek izplačan, in se prištejejo k redni plači ter tako določijo mezdni razred.

V redu je, da so tudi redne draginjske doklade podvržene bolniškemu in starostnemu zavarovanju. Neumestno pa je, da morajo delodajalci plačevati Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev prispevke tudi za nabavne prispevke ali celo za enkratne podpore uslužbenecem. Saj so že dosedanji prispevki za socialno zavarovanje dovolj občutni in visoki.

Uredite izvoz fekalij!

Že v dobi prvega celjskega občinskega zastopa po prevratu je bila izdana točna odredba, kdaj in ob kateri uri se smejo ob zimskem in letnem času fekalije izvažati iz mesta.

V torek 7. t. m. okrog 14.30 pa je stal voz fekalij sredi Glavnega trga in so bile položene cevi čez pločnik Seveda se je širil tam neznošen smrad, tako da se je moral vsakdo od daleč izogniti na drugo stran trga. Poleg tega pa je bil promet na tej strani prekinjen.

Čudimo se, da se more kaj takega zgoditi na tako prometnem mestu in da oblast to dopušča.

Sport

* **Tekma v smuku pri Celjski koči.** V ponedeljek, na praznik, je priredila smučarska sekcija SPD v Celju v okviru klubskega dne svoje tekme, in sicer v smuku za seniorje in mladino. Tekma je bila pri Celjski koči na novi progi za smuk, ki je bila s tem neoficijelno otvorena. Proga, ki je zelo strma, je bila ponekod ledena. Snega ni bilo preveč in tudi megla je motila tekmovalce. Naj-

prej je nastopila na skrajšani progi okrog 1000 m mladina do 16 let in so bili doseženi naslednji rezultati: 1. Ladislav Majer 1:04.5; 2. Rajko Tkavec 1:27; 3. Anton Košec 1:30; 4. Ferdo Tkavec 1:35; 5. Vojko Tkavec 1:46.5 in kot osmi 11-letni Edi Tkavec 2:25, vsi člani SPD. Seniorji so tekmovali na progi, dolgi 1300 m z višinsko razliko 300 m, in dospeli na cilj v naslednjem vrstnem redu: 1. Jaka Breznik 2:01.5; 2. Mirko Mejavšek 2:03.5 (oba SPD); 3. Viktor Volčko 2:12 (SmKC, izven); 4. Dominik Uršič 2:12.6; 5. Oskar Žohar 3:41.5 (oba SPD).

* **Dajte na razpolago prenočišča!** V dne 24., 25. in 26. januarja bo v Celju I. zlet slovenskih smučarjev. Takrat se bodo zbrali v našem mestu številni gostje iz vse Slovenije in tudi iz Hrvaške. Ker se je bati primanjlovanja prenočišč, prosi stanovanjski odsek zletnega odbora vse, ki imajo na razpolago opremljene sobe za prenočišča, da bi jih za omenjene dni dali odseku na razpolago. Vse prosimo, da blagovolijo sobe prijaviti čimprej v zletni pisarni SPD na Kralja Petra cesti (hotel »Beli volk«, I. nadstropje) z navedbo zahtevkov.

* **Snežne razmere.** Celjska koča (700 m): —3, oblačno, 30 cm snega, pršič. Mozirska koča (1344 m): —4, oblačno, 25 cm pršiča na podlagi 20 cm, snega odlična.

Šah

Pledonosno udejstvovanje gabskih šahistov. Šahovski klub Gaberje je imel v torek 6. redni občni zbor v gostilni Kancijan v Gaberju pri Celju. Občni zbor je vodil klubov ustanovitelj in predsednik g. Emil Csörgö. Pregledno poročilo o klubovem delovanju je podal agilni tajnik g. Franjo Mirnik. V preteklem letu je klub dosegel lepe uspehe, predvsem v tekmovalstvu za prvenstvo Slovenske šahovske zveze, v katerem si je priboril pot do finala celjske skupine. Poleg raznih klubovih prireditelj (glavni turnir, tekme za klubovo prvenstvo, dvoboji in brzi turnirji) je priredil v septembru zelo uspešni II. spominski turnir dr. Antona Schwaba z 18 udeleženci. Klubov prvak je g. Mirnik. Blagajnik g. Jakob Rajšek je poročal, da je klubovo imetje naraslo na 4.464 din, od tega je 983 din gotovine, ostalo pa vrednost klubovega inventarja. Odbor je prejel razrešnico. V novi odbor so bili izvoljeni naslednji gg.: predsednik Emil Csörgö, podpredsednik Anton Holcinger, tajnik Franjo Mirnik, blagajnik Jakob Rajšek, odborniki Anton Golja, Mirko Fajs in Štefan Domanjko. V nadzorni odbor sta bila izvoljena gg. Ludvik Gajšek in Josip Schneider. Pri slučajnostih so bili sprejeti razni predlogi za poživljenje šahovske igre. V kratkem bo razpisan klubov splošni turnir. Predviden je tudi turnir za prvenstvo Celja s sodelovanjem Celjskega šahovskega kluba in ostalih šahovskih sekcij v Celju. Jeseni pa bo III. Schwabov spominski turnir, ki bo prirejen še v večjem obsegu nego prejšnji. Ko je bil občni zbor zaključen, so se udeleženci

I. M.:

Prometne prilike v nekdanjem južnoštajerskem pragozdu

Ob koncu prvega tisočletja so bila v južnoštajerskem pragozdu redka selišča, nad katerimi so se ponosno dvigali gradovi na strmih gričih in pečinah. Prometne zveze selišč z zunanjim svetom so bile zelo skromne in ježne poti so komaj zadoščale grajski gosposki za medsebojne obiske. Le tu in tam je posvečal graščak oziroma njegov oskrbnik pozornost ježnim potem, jih s pomočjo tlake urejeval in gradil mostove. K tem podvigom jih je silila kupčijska podjetnost, ki se je polagoma vsiljevala tudi v pragozd. Velike važnosti je bila za srednjeveško trgovino služba božja, zlasti ob velikih praznikih ali proščenju. Zato so bile župne cerkve važni tržni kraji, kjer so se vršili dobro obiskani sejmi. Med najstarejša tržna središča pragozda, torej v okolišju pilštanske nadžupnije, spadajo Pilštanj (1173) Št. Peter pod Kunšpergom (1257) in Podčetrtek (pred l. 1042).

Grajska gosposka je iz lastne dobičkalnosti popravljala ceste zaradi te-

ga, da tujim trgovcem olajša obisk sejmov in ker so vozili oziroma tvorili svoje pridelke na trg v Celje, Slovensko Bistrico in Ptuj. Med najstarejše prometne zveze, ki vežejo pragozd z ostalim svetom, spadajo sledeče ceste: a) s Planine v Št. Juriju pri Celju; b) iz Pilštanja čez Planino, Jurklošter in Sv. Lenart v Laško; c) cesta, ki se pri Črnolici vzhodno od Št. Jurija odcepi od ceste pod a) in vodi čez Loko pri Žusmu v Podčetrtek; d) cesta, ki se v Slovenski Bistrici odcepi od državne ceste Dunaj — Trst in vodi preko Poljčan in Pečice v Lemberg in od tod čez Podčetrtek, Št. Peter in Bizeljsko v Brežice. Zvezo s Hrvaško posreduje cesta, ki se v Imenu južno od Podčetrška loči od pravkar navedene ceste. Ta vodi proti vzhodu, prekorači Sotlo, se na Miljani obrne proti jugu in se drži levega brega Sotle do Harmice (nekdanje carinarne med Štajersko in Hrvaško), kjer se kratko pred izlivom Sotle v Savo združuje s cesto Brežice — Zagreb. Med zanimi-

vostmi te ceste spada 3 km dolg gorski prelaz čez Zelenjak (severno od Klanjca). Na vzhodni strani se dviga Cesarско brdo (500 m) z razvalinami Cesargrada, Margaretno brdo (508 m) s cerkvico sv. Margarete, na nasprotni strani Sotle, torej v Sloveniji, se pa dvigajo razvaline Kunšperga.

Početek okrajne ceste Planina — Št. Jurij sega v davno preteklost in ima bržkone svoj izvor v kolovozni poti, ki so se je posluževali graditelji in posetniki planinskega gradu templjerji Montparis, ki so gospodarili v teh krajih od 1190—1363, in njih nasledniki Celjski grofje (1341—1456). Cesta sama po sebi ne kaže nikakšne umetnostne zgradbe, ker ni zgrajena po pravilih umetnih cest, temveč se je po malem iz kolovozne poti razvila preprosta vozna cesta, ki so jo za časa Marije Terezije povzdignili v okrajno cesto.

Iz starih virov posnemamo, da ste cesti pod a) in b) obstojali že l. 1227. Tega leta je namreč bamberški škof Ekbert posvetil novo cerkev v Jurkloštru in na njegovo prošnjo Leopold V. s pismom z dne 7. novembra 1227 ni samo potrdil jurkloštrske osnovne posesti, temveč je tudi razširil kartuzijsko ob-

gradje. Po tej odredbi je šla meja nekaj časa pod Jezercami, in sicer ob cesti, ki veže Planino s Št. Jurijem, proti zapadu je pa pri Prapretnem tvorila nekaj časa mejo cesta Pilštanj — Laško. Ni izključeno, da so položili temelj tej cesti mogočni grofje Pilštanski, ki so v drugi polovici 10. stoletja gospodovali na svojem gradu v Pilštanju. Mogoče je pa tudi, da so njihovi nasledniki krški škofje za izboljšanje prometnih prilik med svojimi posestvi zgradili to cesto.

Prilčno do druge polovice 18. stoletja so vladale v prometu s pragozdom patriarhalne razmere in šele početek industrije mu je prinesla nekaj življenja. Okoli leta 1750. se je v težko dostopnem kotlu Loka pod gozdnato Rudnico (687 m) na posestvu žusemskega graščaka Janeza Herbuvala-Chamaréja pojavila steklarska industrija. To podjetje se je po kratkem obstoju tako razširilo, da je njegova proizvodnja nadkriljevala vse spodnještajerske steklarne. Loka je takrat tičala precej daleč v notranjosti pragozda, kamor ni vodila nobena cesta, zato so za izvažanje steklenih izdelkov zgradili cesto Podčetrtek — Loka — Črnolica. Ta cesta je dobila na eni strani zvezo s cesto Slovenska Bistrica — Bre-

takoj razdelili v dve skupini in zaigrali brzi dvoboj. Gabrski šahisti so trdno odločeni, da bodo vztrajno nadaljevali svoje delo, ki je v tem industrijskem predehu Celja še posebno važno.

Gostovanje celjskih šahistov v Radečah. Celjski šahovski klub je gostoval v nedeljo popoldne v Radečah in igral z radečkim šahovskim klubom dve prijateljski tekmi na 10 deskah. Celjani so nastopili z drugim moštvom. V šahovski tekmi so Radečani zmagali s 5 in pol: 4 in pol. Izmed Radečanov so dobili Hriberšek, Pohar, A. Kožuh, L. Simončič in 11-letni mnogo obetajoči Niko Hočevar po 1 točko in B. Koren pol točke, izmed Celjanov pa Schneider, Csörgö ml., Davidovac in Grein po 1 točko in Bačer pol točke. Na brzem turnirju pa so vsi Radečani razen malega Nika Hočevarja izgubili, tako da so Celjani zmagali z 9:1. Radečani in Celjani so z dobro kombinatorno igro nudili številnim gledalcem iz bližnje in daljne okolice lep užitek.

Šahovska tekma v Celju. Drugo moštvo Celjskega šahovskega kluba bo igralo v nedeljo 12. t. m. s pričetkom ob 16. v klubskih prostorih v hotelu »Evropi« prijateljsko revanšno tekmo s prvakom Posavja, šahovskim klubom iz Radeč.

Brezplačni teoretični tečaji o šahu za začetnike so vsako nedeljo od 9. do 11. dopoldne v Gledališki ulici št. 2.

Sokolstvo

x Sokolsko društvo Celje-matica. Redna telovadba za vse oddelke pri Sokolskem društvu Celju-matici se prične spet v ponedeljek 13. januarja po dodanem urniku. Društveno načelnštvo vabi brate in sestre, da prihajajo točno in redno k telovadbi in privedejo s seboj še druge brate in sestre, ki imajo veselje do telovadbe. Starše, ki imajo svojo mladež v vrstah naraščaja ali dece prosimo, da srbijo za reden obisk telovadbe po svoji mladini. Enako prosimo tudi mojstre in podjetnike, da omogočijo reden obisk telovadbe svojim vajencem in učencem pri sokolskem naraščaju. Letos ob polnoletnosti Nj. Vel. kralja Petra II. bo v Beogradu vsesokolski zlet, pa moramo strniti vse sile, da bo udeležba iz Celja ne samo po številu udeležencev, temveč predvsem po kakovosti nastopajočih častna. Za dostojen nastop je treba priprav, treba je dobre volje in vztrajnosti. Društveno načelnštvo upravičeno pričakuje, da ga bodo pri njegovih vzvišenih ciljih podpirali prav vsi, ki jim je pri srcu uspeh velikih zletnih dni, ki jim je na tem, da Sokolsko društvo Celje-matica tokrat, morda v najbolj zgodovinskih dneh svojega obstoja, visoko dvigne prapor sokolske zavesti in discipline. Bratje in sestre, naraščaj in deca, v telovadnico zbor!

Preženetite vas dom...

z sodobnimi TUNGSRAM KRYPTON žarnicami! Zadovoljni boste, ker bo razsvetljava boljša, poraba toka pa manjša.

BOLJŠA LUC, MANJŠI STROŠKI!

vrstno zabavala. Po lepi alegoriji se je pričela dražba božičnega drevesa. Za ples je pridno igrala celjska vojaška godba.

Na tradicionalnem sokolskem Silvestrovem večeru so najprej uprizorili v skrbni režiji g. Rada Štoklja burko enodejanko »Hlače«. Burka je znatno dvignila razpoloženje občinstva, ki je napolnilo sokolsko dvorano. S kupleti so nastopili Štefan Herman, Ivan Ferlež in Rudolf Hrovat ob spremljevanju klavirja. Drugo enodejanko »Ščuka v ribniku« je režiral g. Ivan Ferlež v splošno zadovoljstvo. Ko je društveni starosta br. Vilko Senica poželel veselo novo leto, se je pričelo splošno čestitanje, nato pa je sledil ples ob zvokih odlične celjske vojaške godbe.

Na Štefanovo in na Silvestrovo so se domače gospe in gospodične požrtvalno udeleževale v raznih šotorih.

Dne 1. januarja so v Roblekovi dvorani ponovili dramo »Župnik iz cvetočega vinograda«.

z Zanimivo predavanje. V petek 17. t. m. ob 19. bo v Sokolskem domu v Žalcu zelo zanimivo predavanje urednika dr. Branka Vrčona iz Ljubljane.

z Zvočni kino Žalec. V soboto 11. t. m. ob 20. in nedeljo 12. t. m. ob 14., 16. in 18.45 velefilm »Flirt« (Ljubimkarnje). V glavnih vlogah slovita tragedinja Katarina Hepburn, Gary Grant in Doris Nolan. — Opozorjamo, da se prične zadnja predstava ob nedeljah že ob 18.45 in ne ob 20.45.

Petrovče

p Vesel dogodek. V hiši kovaškega mojstra g. Ervina Koširja v Petrovčah blizu železniške postaje se je na novega leta dan že ob 5. zjutraj zglasila štorčljiva in obdarila keramičnega delavca g. Vuzma z dvema krepkima fantkoma. G. Košir smatra ta dogodek pod svojo streho za srečnosoden dar v letu 1941., srečna pa se počutita tudi oče in mati.

Vuzem je prišel s svojo ženo po vdoru Nemcev v Francijo v drugi polovici minulega leta izza nemško-francoske meje in se nastanil v Petrovčah, kjer je uslužben v keramični tovarni. Srečnima staršema želimo, da bi se dečka prav krepko razvijala.

Laško

Podražitev električnega toka. Prejeli smo: V svojem stanovanju imam napepljeno električno strujo falske elektrarne, Račune moram plačevati točno. Ti računi niso baš majhni, saj se je Laško že od nekdaj odlikovalo z razmeroma najvišjimi cenami toka. Pred dnevi pa sem prejel od falske elektrarne »Sporočilo«, datirano s 15. XII. 1940, s katerim me obvešča, da bo elektrarna Fala s 1. januarjem 1941 v smislu splošnih pogojev zvišala ceno toka in sicer prav znatno. Menda obstoji med občino Laškim in elektrarno Falo nekaka pogodba. Pri vsaki pogodbi sta dva pogodbenika in pri vsaki spremembi bistvenih točk pogodbe morata sodelovati oba. Sklepati moram torej, da je naša občina pristala na podražitev toka, ne da bi bila prej povprašala potrošnike, ali se s tem strinjajo ali ne. Ako se o tem motim, moram opozoriti vse odjemalce toka, da elektrarna Fala ni upravičena enostransko povišati cene in da zaenkrat nikomur ni treba plačevati novih cen. Občino pa pozivamo, da stori svojo dolžnost in apelira na rabsodišče, ki menda obstoji za določanje cen toka.

Planinsko lovška veselica. Kakor druga leta, bodo laški planinci in lovci tudi letos v soboto 18. t. m. zvečer priredili veliko skupno ljudsko veselico v Sokolskem domu v Laškem. Čisti dobiček te prireditve je določen za zgradbo novega planinskega doma na Šmohorju. Ta postojanka je enako važna za Celje, kakor za Laščane, saj je Šmohor ena najpriljubljenejših izletnih točk za izhodišča iz Celja in Laškega. Kdor je jeseni obiskal Šmohor, je že videl, kako

Iz naših krajev

Št. Jurij ob i. ž.

z O šmarnem okraju je v soboto 4. t. m. v šolski telovadnici zelo zanimivo predaval g. prof. dr. Pavel Strmšek iz Celja. Zbrane poslušalce je povel v nam sicer prav bližnje, a vendar še močno neznane kraje, ki skrivajo v sebi premnogo lepih in zgodovinsko edinstvenih zanimivosti. Z njemu lastno predavalno spretnostjo nas je predavatelj vodil od Sotle v skrite doline, v trge s starimi pravicami in na hribčke, kjer še stražijo bele cerkvice in sivi gradovi kot nekdanji v starih časih pred vpadi sovražnika. Prikazal nam je pa poleg lepote tudi vso bedo in revščino, ki je v preobljudenem okraju doma. Okraj je edini v banovini, ki razen osnovnih nima nobene druge šole, ki ima skrajno slabe prometne zveze in kjer o industriji skoraj ni govora. Lepo predavanje je izpopolnilo in poživilo 170 barvnih skiptičnih slik, večinoma lastnih posnetkov predavatelja, deloma jih je pa iz prijaznosti dal na razpolago fotograf g. Pelikan iz Celja. Slike je pretno predvajal sin g. profesorja. Ob zaključku se je g. dr. Fr. Svetina v imenu poslušalcev zahvalil g. prof. dr. Strmšku za njegovo res zanimivo predavanje.

z Pretresljiv dogodek v Proseniškem. Pred dnevi je prišel 43-letni posestnik Anten Jager iz Proseniškega pri Št. Juriju ob juž. žel. popoldne vinjen domov. Začel je razgrajati ter pretepati ženo in otroke. Žena je pobegnila v bližnji gozd. Ko je oče pograbil sekuro in hotel pobiti

otroke so otroci zbežali iz hiše. Nato je stopil oče v gospodarsko poslopje, si vpričo otrok nadel zanko okoli vratu in se obesil. Otroci so začeli klicati na pomoč. Njihova mati je prihitela iz gozda. Jagra so sneli z vrvi in ga skušali spraviti k zavesti, toda zaman. Nesrečni Jager je zapustil ženo s šestimi otroki, starimi 18 mesecev do 14 let. Grozni dogodek je pretresel vse prebivalstvo.

Žalec

Štiri prireditve v Žalcu

Žalec, 10. januarja.

V nedeljo 22. decembra je bila v Roblekovi dvorani božičnica za mladino narodne šole in za odrasle, ki so potrebni pomoči. Po pozdravnih besedah šolskega upravitelja g. M. Pivca so nastopili trije deklamatorji. Mladinski zbor je lepo zapel narodne pesmi, nato za so izvedli prizor »Tri želje«. Po končanem sporedu je podružnica Kola jugosl. sester v Žalcu obdarila 43 revnih šolskih otrok z obutvijo in obleko, obenem pa tudi 25 revnih mož in žena. Le 91-letna, na Bregu stanujoča Žalčanka I. C. žal ni bila deležna obdaritve.

Na Štefanovo je priredila žalska gasilska četa svojo običajno božičnico s sodelovanjem vojaške godbe iz Celja. Načelnik gasilske čete g. Ivan Virant je pred božičnim drevesom pozdravil številne domačine in zunanje goste. V spretni režiji g. Rada Štoklja so nato uprizorili kmečko burko v enem dejanju »Nezakonsko dete«, ki je gledalce iz-

žice, na drugi strani pa s cesto Planina — Št. Jurij. Po tej cesti so vozili slatinske steklenice v Koprivnico in Rogaško Slatino, druge steklarke izdelke preko Št. Jurija in Celja v Trst, po otvoritvi železnice iz Ljubljane v Trst pa na najbližjo železniško postajo Št. Jurij. Tu sem so štirje vozniki pripeljali 16—20 zabojev steklene robe (okoli 600 kg), povrh tega je bilo vsak mesec odpremljenih tudi nekaj vagonskih pošilk.

Neka stara odredba je velevala, da se naj ceste gradijo tudi čez strme klance. Ta ukaz je imel namen, dati ubogemu kmetu priliko, da si s pripravo zasluži nekaj krajcarjev. Na to svojevrstno odredbo še danes spominjajo stare ceste pragozda.

Neznosnim cestnim razmeram je treba pripisovati okolnost, da steklarna v Jurkloštru ni uspela. Cestni prevoz steklene robe je bil zelo težaven in prevozní stroški so požrli skoraj ves dobiček. V navaden voz s stekleno robo, ki je bil namenjen preko Celja v Trst, so morali čez šentlenarški klanc vpreči šest do osem parov konj, ob slabem vremenu pa sploh niso mogli voziti. Steklarno so l. 1860. opustili in zgradili v Hrastniku

novu. Z novo l. 1870. zgrajeno okrajno cesto, ki se v Mišjem dolu ocepí od stare ceste in vodi po ugodnejši trasi ob Gračnici v Rimske toplice, so tamkajšnji kraji mnogo pridobili.

Med vsemi cestami pragozda se je cesta Podčetrtek — Kozje — Planina — Št. Jurij ponašala z najživahnejšim prometom. Okoli l. 1780. so začeli v bližini Planine stoječem plavžu Edelsbach topiti železno rudo, ki so jo kopali v dveh bližnjih rudnikih. Te so kmalu opustili in rudo so potem dovažali po okrajni cesti iz 20 km oddaljenih rudnikov pri Podčetrtku, dočim je plavž dobavil surovo železo fužinam v Oplotnici. Dovažanje železne rude ni bilo ugodno, vendar igrača v primeri z napornim prevozom surovega železa (zaradi pločate oblike so ga ljudje splošno imenovali »plate«) od plavža do oplotniških fužin. Vozniki so lahko po svoji volji, a za slabo vozino vozili po sledečih cestah: čez Kozje, Podčetrtek, Poljčane in Loče; čez Jezerce do Črnolice, potem po poljski poti čez Vodole do Stopč in spet po okrajni cesti čez Grobelno, Št. Vid, Ponikvo, Lipoglav in Loče; čez Jezerce, Št. Jurij in mimo Dramelj, Špitaliča in Žič. Poslednja cestna zveza s svojimi 45 km

je najkrajša, a je postala po l. 1843. prijavljiva. Takrat so pod šentjurskim trgom zgradili nov cestni spoj, po katerem se voznik izogne hudemu klancu čez trg. Mnogo cestnega prometa je pritegnila gradnja nove ceste (1830—1840) iz Špitaliča v Žiče, kajti do zgraditve te ceste so morali voziti po strugi Žičnice. Po cesti čez Kozje je mnogo dalje, a tudi v tej smeri ne manjka klancev. Za prevajanje »plate« obstoječa tretja prometna možnost, ko je bilo treba voziti čez drn in strn, je prišla v poštev samo v sili (ob popraviljanju mostu čez Voglajno pri Št. Juriju ali ob povodnji Žičnice).

Z otvoritvijo železarske industrije v Štorah l. 1845. si je planinski plavž zagotovil stalnega odjemalca. Tudi otvoritev južne železnice je na plavž ugodno vplivala in v poslednji dobi so izvažali surovo železo celo v Nemčijo (Ratibor). Poleg tega so se po cesti pomikali proti Št. Juriju tudi težko naloženi vozovi s hrastovim lesom in železniškimi pragi iz hrastovine in bukovine. V jeseni je šlo po cesti tudi mnogo svežega in suhega sadja, zlasti orehi (v češke tovarne za stiskanje olja) in suhe hruške (za izdelovanje kavine primesi.)

Na prizadevanje planinskega graščaka

grofa Gustava Blohmeja so l. 1863. začeli graditi cesto Planina — Sevnica, ki je bila v jeseni l. 1868. dogotovljena. H gradbenim stroškom je prispeval grof Blohme 68.000 gld. Dasi je nova cesta položnejša nego ona čez Jezerce v Št. Jurij, je vendar trajalo mnogo let, preden se je promet preusmeril na novo cesto v Sevnico. Šele ko je sevnški poštar Silvester Šalk začel 1. junija 1889 redno voziti pošto med Sevnico in Planino, je začel v prid nove ceste naglo popuščati cestni promet med Planino in Št. Jurijem.

Med najživahnejše posredovalce s pragozdom je nekdanj spadal starodavna cesta, ki vodi iz Celja mimo Bežigrada na Teharje in od tod naprej mimo Blagovne (severno od Št. Jurija ležečega križišča s cesto Planina — Št. Jurij — Žiče), Sv. Primož in Šmarje v Podplat. Iz starih zapisnikov se da sklepati, da ta cesta ni bila nikdar v dobrem stanju in celjski okrožni glavar je moral prizadetim graščakom vsak čas žugati s kaznijo, če jo ne usposobijo za vožnje. Takih opominov so bili graščaki že vajeni in se niso razburjali. Vse drugače jih je zadel odlok avstrijske vlade z dne 25. maja 1725, da se mora vsakdo,

Foto PELIKAN

dela v
soboto 11. t. m.
zvečer do 9. ure

se dviga in raste novi planinski dom, velika in prostrana zgradba, ki bo nudila zavetišče na Šmohor prihajajočim planincem. V tem domu bodo sobe za tujce za daljše bivanje s celoletno oskrbo. Poseben oddelek bo za smučarje, posebni oddelki pa za lovce. Brezprimer-na je požrtvovalnost odseka SPD v Laškem, ki se trudi in dela, da dovrši zgradbo z malimi razpoložljivimi sredstvi, pa brez dolgov. Gotovo zasluži odsek vso podporo občinstva in prav zaradi tega posebno apeliramo na naše prijatelje iz Celja, da nas posetijo 18. t. m. ob priliki prireditve. Na prireditvi bo sodelovala vojaška godba iz Celja, na sporedu bodo najrazličnejše zabavne in zanimive točke, streljanje na dobitke, srečolov, šotori in še vse mogoče druge stvari. Ker bo letos zelo malo prireditev, smemo upravičeno pričakovati ne samo velikega, marveč naravnost ogromnega obiska. Na svidenje torej 18. t. m. zvečer v Laškem!

1 Promocija. Na dunajski univerzi je bil pred kratkim promoviran za doktorja vsega zdravilstva g. dr. Karel Praunseis, sin postajenačelnika v Laškem. Čestitamo!

1 Poroka. Pri Sv. Krištofu nad Laškim sta se poročila pivovarniški sodar g. Franjo Šuhel, sin uglednega gostilničarja in posestnika, in ga. Julka Kačurjeva, vdova po znanem posestniku g. Vladimiru Kačurju. Poročencema želimo na skupni življenjski poti vso srečo in zadovoljstvo!

1 Smola laških občinskih stražnikov. Po letu 1918. smo imeli v Laškem 7 občinskih stražnikov. Dva sta umrla, eden je bil predčasno upokojen. Po letu 1936. pa smo videli v službi drugega za drugim 4 stražnike, od teh so bili trije odpuščeni, eden pa si je poiskal drugo službo. Čudimo se, da ne morejo za to mesto najti sposobnega in pravega človeka v lastnih vrstah. Skoraj na vsaki seji ugotovijo o tem in onem stražniku kako nerednost in končno sledi odpust. Kakor čujemo, mesto občinskega stražnika ne bo več razpisano, ker ni potrebno. Nekateri odborniki so za štednjo. Dela je pa na občini zaradi izrednih razmer vsak dan več. Mi pravimo: V občinsko službo sposobne ljudi, pa ne bo razočaranj nad uslužbence!

1 Iz Radiotherme. V decembru 1940 je posetilo kopališče 132 tujcev: 80 bolniških članov OUZD in 48 zasebnikov Jugoslovenov ter 4 inozemci in sicer 2 Nemca in 2 Rusa iz Banata. Vseh nočnih je bilo 1959.

1 Socialno akcijo za šolsko kuhinjo v Laškem je obljubil podpreti z mesečnim prispevkom 1.000 din tovarnar g. Gerkmann, za kar se mu najlepše zahvaljuje-

ki dopotuje po tej cesti s Hrvatskega, izkazati s potnim listom. S tem ukrepom je hotela vlada zatreti razbojništvo na Hrvatskem.

Z novo cesto, ki pelje čez Zavodno, Teharje, Store, Št. Jurij in Šmarje v Podplatu, je prišla stara cesta ob vso veljavo. Gradil jo je v letih 1775-77. Andrej Gašper Jakomini, celjski poštar, cestni komisar, graščak na Jelšah in na Blagovni in vlastelin Anderburga.

Iz Hrvatske se je skozi pragozd že od nekdanj razvijal živahen prevoznik promet. Naši pradedi so nakupovali v Rugvici, največ pa v Sisku banatsko koruzo, in so se vračali s težkimi vozovi. Sotlo so prekoračili pri Imenem, včasih pa tudi pri Sv. Petru. Nekaj koruze so prodali doma, z ostalo so jo pa mahnili v Savinjsko dolino, na Koroško in preko Visokih Tur na Solnograško. Po isti poti so vozili tudi vino iz Virštanj, Buč in z Bizeljskega.

Poštna uprava je l. 1839. uvedla nov tip pošte, ki se je imenovala pisemska zbiralnica. Tako zbiralnico sta dobila Brežice 1. novembra 1840 (zbiratelj Janez Delcot) in Podčetrtek 1. decembra 1840 (zbiratelj Josip Watzulik). Poštno

Celjska posojilnica d. d. Celje (Narodni dom)

Telefon 22 • Poštni ček. račun 10.591

Podružnici: Maribor, Aleksandrova cesta 11,
Tel. 21-99 • Šoštanj, Kralja Petra trg 6. Tel. 3

Sprejema hranilne vloge proti najugodnejšemu obrestovanju
in izvršuje vse bančne posle najkulantneje

mo in nadalje priporočamo. — Društvo »Blago srce«.

1 Pasji kontumac. Že od zgodnje jeseni velja za našo občino in menda tudi za sosedne občine pasji kontumac. Več kot 3 ali 4 mesece že ni bilo nobenega primera pasje stekline in vendar kontumac še ni preklican. Ali so na to pozabili?

1 Prometna nesreča. Dne 31. decembra je gnal gonjač V. za mesarja P. v Laškem par volov iz Kostanjevice v Laško. V Loki pri Zidanem mostu je izročil oba vola nekemu 65-letnemu Novaku iz Senovega pri Rajhenburgu, sam pa se je odpeljal z vlakom v Laško. Novak menda ni poznal poti in je gnal vola namesto po državni cesti kar po poti ob železnici, odnosno ob levem bregu Savinje. V bližini viadukta pri Modriču, nekako pri km 512, pa sta vola zbežljala na progo, kjer ju je ob 6.15 zjutraj zgrabil brzotovorni vlak šte. 42, ki je prihajal z Zidanega mosta. Lokomotiva ju je vlekla še 2 km daleč, nakar je enega vola odbila, drugega pa je moralo po ustavitvi vlaka odstraniti vlakospremno osebje. Lokomotiva je obema voloma zlomila hrbtenico in polomila robove, tako da ju je moral gonjač takoj zaklati.

1 Sveži grobovi. Umrli so: v Lahomšču pri Laškem 76-letni zasebnik Martin Kranjc, na Podvinu pri Laškem 36-letni posestnik Karel Tovornik, v Tremerju pri Laškem pa 4-mesečna rudarjeva hčerka Anica Pilihova. N. p. v m.!

1 Kino Laško bo predvajal v soboto 11. t. m. ob 20.30 in v nedeljo 12. t. m. ob 14., 16.30 in 20.30 vohunski ve-

zvezo je posredovala dvakrat na teden iz Celja preko Podčetrka v Brežice vozeča selska pošta. Otvoritev južne železnice iz Gradca v Celje l. 1846. je prinesla tudi v skrajni kot pragozda nekaj več življenja. Pošti v Podčetrku in Brežicah so leta 1846. pretvorili v redni pošti, selsko vožnjo Celje — Brežice so opustili in namesto nje uvedli dnevno selsko pošto, ki je vozila med Poljčanami in Brežicami dvakrat na teden, druge dni pa je prenašala pošto sel. V Kozjem so otvorili pošto 1. maja 1850. v Pilštanj 15. maja 1875. Z dobrotami poštne zveze se je začel planinski graščak Blohme okoriščati že l. 1830. Njegov sel je hodil vsak terek in petek po pošto v Celje. Po otvoritvi kolodvorske pošte v Št. Juriju 15. avgusta 1849 jo je mahal samo do te postaje. Na tej zvezi se ni dolgo vrsto let nič izpremenilo. Šele po otvoritvi pošte na Planini l. 1875. se je zveza razširila na tri hoje na teden.

Prvo brzojavno progo je dobil pragozd l. 1874. Takrat so potegnili brzojavno žico iz Podplata v Kozje. Brzojavna služba se je začela v Kozjem in Podčetrku 21. oktobra 1874.

film »Beg iz trdnjave«. V glavnih vlogah Georg Sanders, Peter Lorre in Dolores del Rio. Tednik.

Rimske toplice

r Poroka. V soboto 4. t. m. sta se na Breznem pri Rimskih toplicah poročila g. Zvonko Štokovnik, sodavičar in sin pokojnega znanega trgovca in posestnika, in gđe. Nada Kozoletova, hčerka uglednega trgovca in gostilničarja. Zavednemu sokolskemu in nacionalnemu paru želimo obilo sreče in zadovoljstva na skupni poti skozi življenje!

Hrastnik

h Iz starega v novo leto. Kljub nevšečnosti, ki ovirajo normalno življenje, se je tudi prebivalstvo Hrastnika poslovalo od starega leta po stari šegi in starih običajih. Redbinam, ki jim gmotni položaj ne dopušča niti malenkostnega razvedrila in onim, ki so to noč opravljali službo, je bil Silvestrovo vsakdanji večer. Ostali, zlasti mladina, pa so ta večer obiskali priljubljene gostilne in lokale. Po tradicionalni šegi so se zbrali gasilci iz gornjega dela Hrastnika v znani in eni najstarejših gostiln tukajšnjega rudarskega revirja pri Rošu, kjer so v tovarniških razgovorih obujali spomine na vse leto. Hvaležni svojemu zaščitniku sv. Florijanu, da je lastnike poslopij in raznih objektov obvaroval ognja, kakor tudi drugih večjih nesreč, da jim ni bilo treba stopiti v akcijo, so žejna grla gasili s »trajbarjem«, kakor se imenuje vino iz gostilničarjevega domačega vinograda. Dvorana Sokolskega doma se je že v zgodnjih večernih urah napolnila do zadnjega kotička. Sokolsko silvestrovanje je marsikoga privabilo v dvorano, pa če je sicer v duši morča zakrknjen nasproti sokolskim idejam. Vsi so ta večer srečni preživeli na prireditvi, na kateri je igrala sokolska godba in so bili izvedeni razni komični nastopi. Prijatelji zabave trde, da je bilo silvestrovanje v Sokolskem domu ena najboljših in najzabavnejših prireditev. Omeniti moramo, da so bile ostale gostilne tudi precej dobro obiskane. Lahko rečemo, da je prebivalstvo Hrastnika prestopilo v novo leto 1941. dobro razpoloženo, čeprav je vedelo, da gre krušnim kartam ter povišanim trošarinarjem in taksam nasproti.

Ali ste že poravnali naročnino?

FRANJO DOLŽAN

CELJE

ZAHTEVAJTE PONUDBE IN PRORAČUNE!

Za kresijo 4
Telefon 245

VODOVODE
KLEPARSKA DELA
STRELOVODE

Vam naredi solidno in po konkurenčni cen, ravno tako izvršuje tudi vsa popravila

Tapetniško delavnico

sem otvoril
v Celju, Kapucinska ul. 1
Delo solidno Cene zmerne
Priporoča se
AVGUST NOVAK

VERITAS Generalno zastopstvo in skladišče

**Anton Bremec
Celje**

Iščejo se zastopniki

Učenca

zdravega, močnega, s potrebno šolsko predizobrazbo, sprejmemo za kemično stroko. — Ponudbe na upravo tista pod »Vajenec«.

Proda se

1 smoking za močnejšo osebo ter 1 črna obleka in 2 promenadni obleki za manjšo osebo. Vse v najboljšem stanju in moderen kroj. — Maks Zabukošek, krojač, Cankarjeva cesta 2.

Vajenec

za špecerijo v mestu, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme. — Naslov v upravi lista.

Išče se suh prostor

primeren za skladišče. Ponudbe na naslov Fr. Dolžan, Celje, Za kresijo.

Stavbno parcelo

na lepem kraju v Celju prodam. Naslov v upravi lista.

Frizersko vajenko

sprejme salon »Pavla«, Celj, Kovaška 1.

Prodajam več lepih plesnih oblek in mask, paleto iz bizama, smoking in frak, gramofon znamke »Odeon«, več pohištva. — **Kupim** daljnogled, preproge, kovčeg iz usnja, pisalne stroje portable. — **Oddam** 2-sobno stanovanje s kopalnico mirni stranki in prazno sobo. — **Iščem** komfortno 2-sobno stanovanje v mestu, po možnosti s kopalnico in 2-3 sobno stanovanje le s kopalnico. Sprejemam pohištvo v skladišče za prodajo. Starinarina

Ria Josek - Celje - Gosposka ulica

Lepo 3-sobno solnčno stanovanje s kopalnico in kabinetom se odda takoj. Naslov v upravi lista.